Кабыл алынды: Бекитилди:

№ 1 пед кеңешме Ө.Коңурбаев атындагы

«30» 08 2022 ж Самансур орто мектебинин

директору ______

Молдокулова А.К

«___» ______ 20__;

Өмүрзак Коңурбаев атындагы Самансур орто мектебинин педагогикалык жана кенже тейлөөчү кызматкерлеринин этикасынын негиздери жөнүндө

ЖОБО

«Этика Кодекси»

(Кыргыз Республикасынын Президентинин 2001-жылдын 9-январында №11 менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Президентинин 2002-жылдын 23-октябрындагы ПУ № 288 Указынын редакциясына жана Кыргыз Республикасынын мамлекеттик кызматчыларынын этикасынын негиздери жөнүндө жобосунун талаптарына ылайык)

1.Жалпы маселелер

1. Мамлекеттик кызматчылардын этикасынын негиздери жөнүндө буйрук.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, «Мамлекеттик кызмат жөнүндөгү» Республикасынын Мыйзамынын негизинде иштелип чыккан. Бул Жобо педагогикалык кызматчылардын жүрүм-турумунун белгиленген нормаларынын сакталышын көзөмөлгө алуу,аларга берилген укуктардан кыянаттык менен пайдалануусуна байланыштуу көрүнүштөрдү алдын ала болтурбоо үчүн алардын иш-аракеттерине белгилүү чектөөлөрдү киргизүү максатын көздөйт.

Бул Жобо Кыргыз Республикасынын бардык мамлекеттик органдарында колдонулат.

2. **Мамлекеттик кызматчылардын жүрүм-турум нормалары**

Мамлекеттик кызмат жөнүндөгү Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын статьясына ылайык мамлекеттик кызматты өтөөгө байланыштуу жоболорго негиздер.

Ө.Коңурбаев атындагы Самансур орто мектебинин мамлекеттик кызматчылардын этикасынын негиздери жөнүндөгү базасында биздин мектептин педагогикалык жана кенже тейлөөчү кызматчылар үчүн этика Кодекси кабыл алынат.

3. **Бул Жободо төмөнкүдөй түшүнүктөр пайдаланылат**:

-педагогикалык кызматчынын этикасы – ал кызматчынын кызматтык жүрүм-турумун жана өз ара мамилесин жөнгө салуучу нормалардын системасы (жыйындысы)

-тартуулоо-өз кызмат абалынан пайдалануу менен аракети же аракетсиздиги, ыраазычылык иретинде белектерди,буюмдарды,кызмат көрсөтүүлөрдү алуу же берүү;

-тартуулоо көңүл ачууну уюштурууга жеңилдик берүү,санаторийлик же туристтик жолдомо,жол жүрүүгө билет берүү,ремонттук,калыбына келтирүүчү,курулуш иштерди аткаруу ж.б. түрүндө көрүнүшү мүмкүн;

-тартуулоонун рыноктук баасы-тартуууга берилген товардын же кызмат көрсөтүү, бул товар же кызмат рынокто сатып алынган учурдагыдай жыйынтык баасы;

-кызматтык маалымат-педагогикалык кызматчы өзүнүн кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу билген жана жашыруун сыр болгон маалыматтар;

-акы төлөнүүчү иш-аракет-келишимдик негизде аткаргандыгы үчүн киши акысын алуучу ар кандай иштер;

-кызыкчылыктардын кагылышы мамлекеттик кызматчы өз иш - аракеттин натыйжасында үчүнчү тараптан тартуу алгандыгы же пайда көргөндүгү жана мамлекеттик органдын же айрым жарандын же бүтүндөй коомдун кызыкчылыктары карама-каршы келгендеги кырдаал.

4. **Педагогикалык кызматчылар төмөнкүлөрдү жасабоого милдеттүү:**

-мамлекеттик маалыматты кыянаттык менен пайдаланууга,ошондой эле ким тараптан болбосун андай маалыматты пайдаланууcуна жол бербөөгө;

-кызыкчылыктардын кагылышына алып келүүчү максаттарды көздөбөөгө,ошондо тигил же бул адамга же юридикалык жакка мыйзамсыз жардам көрсөтүүгө;

-мамлекеттик органдарды аткарууга милдеттендирген макулдашылбаган же ыйгарым берилбеген милдеттенмелерди жана убадаларды берүүгө;

-өз кызмат абалына өзүнүн жеке кызыкчылыгы үчүн,досторунун,туугандарынын жанкын адамдарынын кызыкчылыгындагы максатта пайдаланууга;

-өзүнүн кол алдындагы же башка адамдарга кысым көрсөтүү же мажбурлоо, өзүнө, досторуна, туугандарына, тааныштарына финансылык же башка жеңилдик берүүнү талап кылууга;

-өз кызмат абалын же кызмат ордун ошондой эле өзүнүн мамлекеттик кызматка байланыштуу ар кандай ыйгарым укуктарды өзүнүн туугандарын, досторун жердештерин колдоо же кызматынан жогорулатуу үчүн же алардын кызыкчылыктарын башкача колдоо үчүн пайдаланууга;

Педагогикалык кызматчы мамлекеттик кызматын токтоткондон кийин башка ишинде мурдагы иштеген жерине өзүнүн компетенциясына кирүүчү жана азыркы учур үчүн кызыкчылыгы болгон маселе боюнча кайрыла албайт.

II . Педагогикалык кызматчынын укуктары менен

5. Этиканын нормаларын сактоо ар бир педагогикалык кызматчынын милдети болуп эсептелет жана анын аткаруучу милдеттеринин тиешелүү регламенти менен бекитилди.

Этикага ылайык педагогикалык кызматчы өзүнүн кызматтык милдеттерин аткаруу төмөнкүлөргө милдеттүү;

-өз иш-аракеттеринде кызыкчылыктардын кагылыштарын болтурбоого;

-өзүнө белгилүү болгон Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын бузулушун мамлекеттик каражаттардын максаттуу эмес пайдаланылышы тууралуу тийиштүү мамлекеттик органдарга билдирүүгө;

-жалпы кабыл алынган адептүүлүк-этикалык нормаларды сактоого,элдердин салттарына сый мамиле жасоого;

-ким тарабынан болбосун,анын ичинде ээлеген кызмат ордуна же кызмат абалына карабастан өзүнүн кызматтык иш-аракеттерине мыйзамсыз таасир этүүгө жол бербөө ;

6. Педагогикалык кызматчы мамлекеттик органда кабыл алынган кесиптик Кодексин тутууга милдеттүү,анда төмөнкүлөр чагылдырылат;

-педагогикалык кызматчынын мамлекеттик органдагы жүрүм-турумунун эрежелери;

-кесиптик этиканын эрежелери;

Педагогикалык кызматчынын кесиптик этикасынын Кодекси анын конституциядагы укуктарын кысымга алууга, жеке турмушунун маселелерине кийлигишүүгө,ошондой эле ушул Жобого карама-каршы келүүгө тийиш эмес. Төмөнкү айлык акы мыйзамсыз этикага жатпаган иш-аракеттерди жасоону актабайт.

7. Педагогикалык кызматчынын кесиптик этикасынын Кодексине байланыштуу чектөөлөр.

Мамлекеттик кызматчынын төмөнкүлөргө укугу жок;

- педагогикалык илимий жана чыгармачыл иштен башка иштер менен алектенүүгө;
- жеке ишкердик кылууга ошондой эле өзүнүн кызмат абалын ар сыйлык акы алуу менен адамдарга же юридикалык жактарга алардын ээлик ишкердигин жүзөгө ашырууга көмөк көрсөтүү үчүн пайдаланууга;
- өзү иштеген же түздөн-түз өзүнө баш ийген же контролдугунда болгон мектепте материалдык-техникалык, финансылык же маалыматтык камсыз кылуу каражаттарын, кызматтык транспорт каражаттарын, башка мамлекеттик мүлктөдү кызматтык маалыматты кызматтык эмес максатта пайдаланууга;
- адамдардан же юридикалык жактардан өзүнүн кызматтык ыйгарым укуктарын аткарууга байланыштуу аракеттери же аракетсиздиги үчүн тартуу, акча түрүндөгү сыйлык акы алууга;
- иш таштоолорго, манифестацияларга катышууга же башкача иш-аракеттер менен мамлекеттик органдардын иштешине жана – мамлекеттик кызматчынын ыйгарым укуктарын аткаруусуна тоскоолдук кылууга;
- өзүнүн кызматтык иш-аракеттерине байланыштуу саясий партиялардын , диний уюмдардын иш-аракеттерине катышууга;

Педагогикалык кызматчыга баалуу белектерди алууга тыюу салынат.

Ушул Жобого ылайык кабыл алынууга тийиш болбогон тартууну педагогикалык кызматчы, эгерде тартуу ички ведомстволук жоболорго ылайык алынбаса, төмөнкүлөргө милдеттүү;

- тартууга алынган ар кандай буюмду берген кишиге кайтарып берүүгө же рыноктук баасын төлөп берүүгө;

- бузулуп калышына же башка себептерге байланыштуу кайтарып берүүгө мүмкүн болбогон учурда тийиштүү мамлекеттик уюмдун жетекчисинин кароосу боюнча тийиштүү (кайрымдуулук уюмуна, музейге, китепканага ж.б.) өткөрүп берүүгө;

- ар кандай көңүл ачуулар,кызматтар же башка ажыралгыс буюмдар үчүн берүүчүгө рыноктук баасынын ордун толтуруп берүүгө;

- Педагогикалык кызматчынын жооп кылып жасаган ушуга окшогон акысын анын наркынын ордун толтуруп берүү деп эсептелбейт;

- Мамлекеттик орган педагогикалык кызматчы мамлекеттин эсебинен алган тартуудан кутулуу же аны кайтарып берүү жөнүндө буйрук чыгара алат.

Педагогикалык кызматчы төмөнкү учурларда белектерди кабыл ала алат.

- бул иш-чара өзүнүн расмий ыйгарым укуктарын аткарууга байланыштуу ;

- ишке байланыштуу эртең мененки (түшкү же кечки) сый тамакка же жолугушууга баруу мамлекеттик кызматчынын расмий милдеттеринин бир бөлүгү болсо;

- тартуу эстелик катары же сый көрсөтүү иретинде берилсе;

- эгерде аны алуудан баш тартуу Кыргыз Республикасынын чет мамлекеттик мамилелеринин бузулушуна алып келк турган болсо;

9. Этика боюнча комиссия мектепте андагы иштеген педагогдордун ичинде түзүлөт. Комиссия мамлекеттик кызмат жана мамлекеттик кызматчылардын этикасы жөнүндөгү мыйзамдардын сакталышына, мамлекеттик кызматчылардын этикалык нормаларды сакташына туруктуу контролдук жүргүзөт.

10. Адамдар менен мамиле жасоодо, өзүнүн кызматтык милдеттерин аткаруу жана кызматтан тышкаркы мамилелеринде мамлекеттик кызматчы жалпы кабыл алуу, жүрүм-турум жрежелерин тутууга, өзүн татыктуу алып жүрүүгө милдеттүү.

Педагогикалык кызматчы сылык-сыпааттыгы, сабырдуулугу, принциптери, маселенин түпкү өзөгүн терең билүүгө умтулуусу, сүйлөшүп жаткан адамды

угуу позициясын кабыл ала билүүсү, ошондой эле чечим кабыл алуудагы калыстык жүйөлүүлүгү менен айырмаланып турууга тийиш.

Комиссиянын төрагасы бир эле учурда мамлекеттик кызмат жана мамлекеттик кызматчылардын этикасы жөнүндөгү мыйзамдардын сакталышына контролдук комиссия боюнча мамлекеттик органдын жооптуу адамы болуп саналат.

(Кыргыз Республикасынын Президентинин 2002-жылдын 23-октябрындагы Указынын редакциясына ылайык)

11. Этика боюнча Комиссиянын мүчөлөрү педжааматтын мүчөлөрү мугалимдердин ичинен шайланат.

Педагогдордун жалпы чогулушу мектепте иштеген кызматкерлердин үчтөн бири кем эмеси катышкан учурда чечим кабыл алууга ыйгарым укуктуу деп эсептелет.

Этика боюнча Комиссиянын мүчөлөрү мектептин кызматчыларынын чогулушуна катышкан мамлекеттик кызматчылардын ичинен түздөн-түз жашыруун берүү аркылуу шайланат.

12. Этика боюнча Комиссиянын мүчөлөрү төраганы шайлашат. Мектептин директорунун окуу тарбия иштери боюнча орун басары Комиссиянын курамына кызматчы болуп киришет бирок этика боюнча Комиссиянын төрагасы боло алышпайт. Этика боюнча Комиссиянын төрагасы иштеген ишине байланыштуу этика боюнча Комиссиянын тиешелүү макулдугу болмоюнча кызматынан бошотулушу мүмкүн эмес.

Этика боюнча Комиссиянын төрагасы Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 25-июлундагы 191 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик кызматынын кылуу жана уюштуруунун негизги маселелери жөнүндөгү «Указы менен бекитилген Кыргыз Республикасында мамлекеттик кызматчыларды аттестациядан өткөрүү тартиби жөнүндө жобого» ылайык түзүлгөн мамлекеттик органдын аттестациялык-конкурстук комиссиясынын мүчөсү болуп эсептелет.

13. Этика боюнча Комиссиянын жыйналышы, эгерде ага анын мүчөлөрүнүн жарымынан көбү катышса, ыйгарым укуктуу деп эсептелет.

Этика боюнча Комиссиянын чечимдери жыйналышка катышкан мүчөлөрүнүн добуштарынын көпчүлүгү менен жашыруун же ачык добуш берүү аркылуу кабыл алынат.

Добуштар бирдей болуп калган учурда кайталап добуш берүү өткөрүлөт. Ачык добуштарды берүүдө этика боюнча Комиссиянын добуштары бирдей болуп калган төраганын пикири чечүүчү болуп эсептелет.

Этика боюнча Комиссиянын жыйналыштарында протокол жазылат, аны этика боюнча Комиссиянын мүчөлөрүнүн ичинен шайлануучу катчы алып барат.

14. Мамлекеттик органдын этика боюнча Комиссиясы төмөнкүлөргө укукткк;

-териштирүү жүргүзүлүп жаткан мамлекеттик кызматчыдан анын тартипти жасашынын кырдаалы жөнүндө түшүнүк кат жазып берүүнү талап кылууга;

-мамлекеттик кызматчы тарабынан жасалган тартип бузуунун объективдүү, толук жана ар тараптан багытталган иш аракеттерди аткарууга;

-мамлекеттик органдын жетекчисине этика маселелери боюнча жана мамлекеттик кызматчыларга карата тийиштүү чара көрүү жөнүндө сунуштарды берүүгө,

15. Этика боюнча Комиссия мектеп директору менен бирдикте мамлекеттик кызматчылардын адептүүлүк дөөлөттөрүн калыптандыруу, кызмат адамдарынын жана мамлекеттик кызматчылардын коррупция фактыларын алдын алуу боюнча максаттуу иш алып баруу.

Этика боюнча Комиссия мамлекеттик кызматчынын Кесиптик этикасынын Кодексинин бузулушун токтотууга тийиш.

Этика боюнча жобо, этика боюнча Комиссиянын мүчөлөрүнүн бири тартип бузган учурда, териштирүү жүргүзүлүп жаткан учурда ал кызматтык Комиссия курамынан чыгарылат.

16. Өз жыйналыштарында Комиссиянын мүчөлөрү педагогикалык кызматчы тарабынан этика боюнча жобонун сакталышынын маселелерин карашат.

IV.Мамлекеттик кызматчылардын тартиптик жоопкерилиги.

Кызматтык териштирүү.

17.Педагогикалык кызматчы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына администрациялык,материалдык жана кылмыш жоопкерчилигин тартат.

Тартип жоопкерчилиги деп ушул Жободо каралган мамлекеттик кызматкерлер кызматтык жосундары үчүн салынган тартиптик жаза чаралары түшүнүлөт.

18.Мамлекеттик кызматчылардын мамлекеттик кызмат өтөшү менен байланыштуу белгиленген милдеттерди жана чектөөлөрдү бузушу кызматтык жосун деп таанылат.

19.Кызматтык жосун жасагандыгынын фактысы аныкталганда жана ырастуу педагогикалык кызматчы эгерде анын аракеттеринде кылмыштын белгилери камтылган ушул Жобо менен белгиленген тартипте тартип жоопкерчилигин тартат.

20.Кызматтык териштирүү мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан алдынча жана этика боюнча Комитеттин сунушу боюнча төмөнкү учурларда дайындалат:

-педагогикалык кызматчы өзүнүн кызматтык милдеттерин аткарбагандыгы талаптагыдай эмес аткаргандыгынын фактысы аныкталганда;

-“Мамлекеттик кызмат жөнүндө”Кыргыз Республикасынын Мыйзамы статьясында белгиленген чектөөлөрдү сактабаганда;

-кесиптик этика Кодексин бузганда;

21.Дайындалган кызматтык териштирүү аяктагандан кийин этика.Комиссия бардык жагдайды баамдап кетет,жүргүзүлгөн кызматтык териштирүү жөнүндө маалымкат жазат жана аны кызматтык териштирүүнүн материалдары менен биротоло чечим кабыл алуу үчүн мектептин директоруна сунуш кылат.

22.Кызматтык териштирүү жөнүндө маалымкатта төмөнкү маалымат камтылууга тийиш:

-кызматтык териштирүү качан,кайда,ким тарабынан жана кимге жүргүзүлгөнү;

-кызматтык териштирүү дайындоого эмне негиз болгону;

Педагогикалык кызматчы жогоруда көрсөтүлгөн ишин эскертүү алгандан улантышы ага тартип жазасын берүүгө алып келет.

23.Буйрукта кызматтык териштирүү менен аныкталган тартип жазап болгон жагдай көрсөтүлөт.

V.Тартип жазасын берүү процесси

24.Педагогикалык кызматчы тарабынан кызматтык милдеттерин аткарбаган мамлекеттик кызматчынын жүрүш-туруш жана этикалык эрежелерди бузуу жагдайлары табылган учурда мектептин директору ушул Жободо көрсөтүлгөн,жасалгандан кийин тартип жазасын козгоо жөнүндө буйрук чыгарат.

25.Мектеп директору тарабынан тартип жазасы төмөнкү учурларда токтолот:

-мамлекеттик кызматчынын жосун жасагандыгынын фактысы ырасталбаган;

-ушул Жобо менен белгиленген тартип жоопкерчилигине тартуу менен бүткөндө;

-эгерде жасалган жосунда кылмыштын белгилери байкалбаса;

26.Эгерде мамлекеттик кызматчыга бир жыл ичинде башка тартип колдонулбаса шыдыр эле жоюлат.Тартип жазасы колдонулган мезгилде кызматкерге карата сыйлоо чаралары колдонулбайт.

27.Тартип жазасы педагогикалык кызматчынын директорунун өтүнүчү болгон мөөнөтүнөн мурда алынышы мүмкүн.Тартип жазасын мөөнөтүнөн мурда алып,тийиштүү чечим чыгарылат.